

Arkivnr: 2014/13048-1
Saksbehandlar: Merethe Helland Nordnæs

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Samferdselsutvalet		20.08.2014
Fylkesutvalet		28.08.2014

Transportordninga for funksjonshemma - endring av retningslinjer

Samandrag

Transportordninga for funksjonshemma er eit tilbod til innbyggjarar i Hordaland som på grunn av varig sjukdom eller funksjonshemming ikkje kan nytte det ordinære kollektive rutetilbodet. Transportordninga gjeld fritidsreiser med drosje. Det er den enkelte sin helsetilstand som er avgjerande. Ordninga skal ikkje erstatta eit mangelfullt rutetilbod.

Dei noverande retningslinjene er frå 1. juli 2006 og er vedtekne av Fylkesutvalet. Tida er no inne for ei endring og presisering av nokre av retningslinjene. Fylkesrådmannen legg i saka fram forslag til nye retningslinjer.

Forslag til vedtak

Fylkesutvalet godkjenner forslag til nye retningslinjene for TT-ordninga i Hordaland, datert 23. mai 2014.

Johnny Stiansen
Fung. fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
fylkesdirektør samferdsel

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg:

Vedlegg 1: Forslag til nye retningslinjer gjeldande frå 1. september 2014.
Vedlegg 2: Retningslinjer gjeldande frå 1. mars 2009

Fylkesrådmannen, 26.06.2014

1. Bakgrunn for saka:

Dei noverande retningslinjene er frå den 1. juli 2006, med ein mindre endring frå den 1. mars 2009. Det er opp til den einskilde fylkeskommune å fastsette retningslinjer for transportordninga. Retningslinjene er styrande for kven som vert godkjent av ordninga. Tida er no inne for endring og oppdatering av nokre av retningslinjene.

Generelt om TT-ordninga:

Alle fylkeskommunar er av Samferdselsdepartementet pålagt å ha ei ordning med tilrettelagt transport for personar som av ulike årsaker ikkje kan nytte det ordinære rutetilbodet. Ordninga er ikkje lovpålagt, og korleis det einskilde fylke organiserer tilbodet varierer. Ordninga er med andre ord budsjettstyrt og det er store skilnader på korleis fylka prioriterer å nytte ressursane som er avsett til ordninga.

Ordninga gjeld personar over 9 år som er fast busett i Hordaland og som på grunn av sjukdom eller funksjonshemming ikkje kan nytte buss. Rullestolbrukarar og blinde/sterkt svaksynte er prioriterte grupper i TT-ordninga, men andre med nedsett funksjonsevne kan og søkja. Funksjonsnedsettinga må venteleg vare i minst 2 år. Direktør for samferdsel fattar vedtak i saka på grunnlag av ei tilråding frå den fylkeskommunale legenemnda. Alle godkjente TT-brukarar får eit elektronisk TT-kort med bilde med ein fast sum. TT-brukaren betalar ein eigenandel på 15 % av turprisen. Godkjenning som brukar av transportordninga gjeld for 2 eller 4 år om gongen.

Transportordninga for funksjonshemma hadde pr. 30.april 2014 ca 13.170 godkjente TT-brukarar i Hordaland. 7.399 av desse er busette i Bergen kommune, medan 5.771 er busette i fylket elles.

Talet på godkjente TT-brukarar i ein kommune er sett til maksimalt 3,4 % av folketalet i kommunen.

I 2013 vart det utført 206.025 TT-turar med drosje som vart betalt ved bruk av TT-korta. Dette er ein svak oppgang frå 2012. I 2012 vart det utført 205.311 TT-turar med drosje, og i 2011 vart det utført 225.000 TT-turar.

Transportordninga

Netto rekneskap (mill)	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Totalt	40,4	43,9	46,0	43,6	48,1
Herav arbeidskjøring	7,3	8,9	10,9	11,3	10,8

Klagesaker:

Det går fram av retningslinjene punkt 13 at ved klage gjeld forvaltningslova § 28 1. og 2. ledd. Klagefristen er i følgje forvaltningslova § 29. ledd 3 veker frå melding om vedtak er motteke. Klagen skal sendast til samferdselsavdelinga, og vert vidare vurdert av 3 legar i legenemnda. Dersom klagen ikkje vert teken til følgje, går saka vidare til den fylkeskommunale klagenemnda.

I 2013 var det ca 30 klagesaker i klagenemnda, kun frå Bergen kommune. (Det var ca 30 klagesaker i tillegg, frå kommunane rundt Bergen). Administrasjonen vurderer dette som eit lågt antall klagesaker. Ut frå at samferdselsavdelinga mottar ca 1.300 søknader om brukargodkjenning pr. år, frå innbyggjarar i Bergen kommune.

Det er retningslinjene for TT-ordninga som avgjer om kva som skal til for å kome med i transportordninga. Det går på om ein er i stand til å nytta offentleg transportmiddel eller ikkje. Det går fram av retningslinjene punkt 5, 1. avsnitt at: «Målgruppa er personar som er *«grovt forflytningshemma»* og *difor ikkje kan nytte offentleg transportmiddel. Det er med andre ord den enkelte sin helsetilstand som er avgjerande. Behovet for å bere med varer heim, bratte bakkar/lang veg til busstopp og liknande vert ikkje vektlagt»*. I mange tilfelle går klagene ut på at det ikkje er offentleg transportmiddel som kan nyttast der vedkommande er busett eller der er dårleg kommunikasjon. Dette er eit moment som ein i følgje retningslinjene ikkje skal leggje vekt på. Det same gjeld dersom søkjaren har ein bratt bakke/lang veg mellom heim og busstopp. Det er den enkelte sin helsetilstand som er avgjerande. Nokre av klagesakene gjeld klager på avslag om fornya godkjenning. I andre tilfelle går klagene ut på at ein har ein psykisk sjukdom, men at ein ikkje har diagnose som kvalifiserer for brukargodkjenning.

Den fylkeskommunale legenemnda består av 4 allmennlegar og ein psykiater. Det er faste møter mellom legenemnda og administrasjonen. Desse legane vurderer eigenerklæringa (søknaden), legeerklæringa frå søkjaren sin lege, ein eventuell klage, samt eventuell annan dokumentasjon i saka. Legane vurderer ut frå det medisinske grunnlaget om søkjaren er sterkt nok forflytningshemma til å tilfredstille krava som er nedfelt i retningslinjene for ordninga. Legane kjem deretter med ei tilråding i saka. Dersom desse legane finn at søkjaren etter ei medisinsk vurdering ikkje tilfredstiller krava til å kome med i ordninga, så vert det innstilt på avslag. Søknaden vert vurdert av ein lege i den fylkeskommunale klagenemnda. Dersom avslaget vert påklaga, vert søknaden vurdert av tre legar i nemnda. Dersom det kjem fram nye opplysningar i saka og to av dei tre legane innstiller på godkjenning, så vert avslaget omgjort til ei godkjenning. Dersom legane etter ny vurdering finn at søkjaren ikkje tilfredsstiller krava, vert saka sendt vidare til den fylkeskommunale klagenemnda.

Handsaminga i klagesaker i TT-ordninga elles, følgjer forvaltningslova sine reglar om sakshandsaming. Klagenemnda kan prøve alle sider av det vedtaket som det er klaga over. Klagen kan enten bli teken til følgje eller vedtaket om avslag kan bli stadfesta. Klagenemnda sine vedtak er endelege.

Ein gjer merksam på at fleire av dei som får avslag på søknaden, søker på nytt om å bli godkjent som brukar av transportordninga. Dette i staden for å klage på vedtaket. Får ein avslag har ein moglegheit til å søkja på nytt.

2. Forslag til endringar i gjeldande retningslinjer:

I det fylgjande går ein gjennom forslag til dei viktigaste endringane i retningslinjene. I vedlegg 1, fylgjer forslag til dei nye retningslinjene.

Til retningslinjene punkt 3, godkjenningsperiode:

Vurdering av om ein kan gje personar med konstatert varig funksjonshemming livsvarig godkjenning.

I dei noverande retningslinjene for transportordninga punkt 3, 2. avsnitt går det m.a. fram at: *«godkjenning vert gjeve for 2 eller 4 år om gongen»*.

Når godkjenningsperioden er over må den enkelte søkje om fornya godkjenning. Brukarane har motteke eit særskilt brev om dette frå administrasjonen i god tid før godkjenningsperioden er over. Blinde TT-brukarar slepp å søkja på nytt, og får automatisk ein ny godkjenningsperiode på 4 år. TT-brukarar som har fylt 80 år og som har ein varig godkjenning (godkjenningsperiode på 4 år) får godkjenninga omgjort til livsvarig godkjenning. Det vert og vist til sak om livsvarig godkjenning for personar med konstatert varig funksjonshemming, av 20. oktober 2010, sak 201003324-5.

Vi registrerar at mange søkjarar med konstatert varig funksjonshemming som til dømes rullestolbrukarar, reagerer på at dei må senda inn ny søknad når godkjenningsperioden er over. Dei held fram at det ikkje er

noko endring i deira helsetilstand, og likevel må dei ta arbeidet med å senda inn ny søknad. Dette temaet har og vore drøfta av den fylkeskommunale legenemnda, sist i møte den 30.10.2013. Nemnda kom fram til at blinde og rullestolbrukarar med varige kroniske lidningar som til dømes MS og ALS kan få livsvarig brukargodkjenning. Brukarane må her kunne leggja fram tilstrekkeleg dokumentasjon på at sjukdomen er konstatert varig. Det er legenemnda som vurderer kvar enkelt søknad konkret, om vilkåra for å få livsvarig godkjenning, er oppfylt. Dette fordi dette er ei medisinsk vurdering. Administrasjonen vil endra søknadsskjemaet der legenemnda skriv si medisinske konklusjon, med ein eigen rubrikk for livsvarig godkjenning. Fylkesrådmannen rår difor til at retningslinjene punkt 3, 4 setning vert endra til:

«Personar med konstatert varig funksjonshemming og TT-brukarar med varig godkjenning som er fylt 80 år, får godkjenninga omgjort til livsvarig godkjenning.»

Til retningslinjene punkt 5: Medisinske vilkår for å kunne bli godkjent som brukar av transportordninga:

Kriteria for godkjenning av personar med psykiske lidningar.

I retningslinjene for transportordninga punkt 5, 1. avsnitt, heiter det m.a. at:

«Det er eit vilkår for å kunne bli godkjent som brukar at søkjaren har varig nedsett mobilitet, slik at vedkommande ikkje kan nytte seg av det offentlege rutetilbodet.»

Det går fram av retningslinjene punkt 5, 3. avsnitt:

«Psykiske lidningar vil berre i heilt spesielle tilfelle kunne gje grunnlag for brukargodkjenning. Det må i så tilfelle dokumenterast grundig at søkjaren på grunn av sjukdommen ikkje kan nytte offentlege transportmiddel, eller at sjukdommen blir vesentleg forverra ved å nytte slik transport.»

Søknader som manglar slik dokumentasjon har vanskeleg for å verte godkjente. Det vert og vist til sak den 20. oktober 2010 sak nr. 201003324-5 om dette.

Mange søkarar oppgjev psykiske lidningar som årsak til at ein ynskjer å kome med i transportordninga for funksjonshemma. Mange av desse har tidlegare fått avslag på søknaden ettersom dei ikkje har oppfylt krava for brukargodkjenning. Når søkjarane var gangføre og slikt sett i stand til å nytte offentleg transportmiddel, kunne det vera vanskeleg å fastlå om dei skulle godkjennast eller ei. Det er den fylkeskommunale legenemnda som avgjer dette. Forholdet til psykisk sjukdom og rett til å bli godkjend som brukar av transportordninga har vore drøfta med legenemnda. Nemnda kom fram til at det må liggja føre ei alvorleg psykisk lidning og at ein må stille strenge krav til dokumentasjon på kvifor ein ikkje er i stand til å nytte offentleg transport eller at sjukdomen vert vesentleg forverra av å nytte offentleg transport. Døme på slik dokumentasjon kan vere: Brei, langvarig kontakt med behandlingsapparatet, tyngre psykiatri/alvorleg diagnose, god funksjonsbeskriving eller kronisk sjukdom. Frå og med august 2010 vart legenemnda supplert med ein psykiater. Ho handsamar særskilt saker der søkjarane har ei psykisk lidning, noko som har auke den kompetansen på psykisk sjukdom i nemnda. Vi rår til at retningslinjene punkt 5 avsnitt 2 vert endra til:

«Psykiske lidningar som har medført ei brei og langvarig kontakt med behandlingsapparatet/tyngre psykiatri/alvorleg diagnose kan gje grunnlag for brukargodkjenning. Det må i så tilfelle dokumenterast at søkjaren på grunn av sjukdommen ikkje kan nytte offentleg transportmiddel, eller at sjukdommen blir vesentleg forverra ved å nytte slik transport.»

Til retningslinjene punkt 7, Brukarkvotar:

Det går fram av retningslinjene punkt 7 at:

« Godkjente brukarar av transportordninga får inntil vidare tildelt følgjande kvoter med omsyn til fritidsreiser:

<i>Brukarar over 67 år</i>	<i>kr. 4.500,- pr. år</i>
<i>Brukarar under 67 år</i>	<i>kr. 5.500,- pr. år</i>
<i>Brukarar som fell inn under punkt 5 a) – b)</i>	<i>kr 7.500,- pr. år</i>
<i>Brukarar som fell inn under punkt 5 c</i>	<i>varierende satser.»</i>

Det er her behov for ei nærare presisering av reglane og beløpa. Vi gjer merksam på at der er inga endring i størrelsen på kvote-beløpa.

Forslag til endring av retningslinjene punkt 7:

«Godkjente brukarar av transportordninga får inntil vidare tildelt følgjande kvotar med omsyn til fritidsreiser:

<i>Brukarar over 67 år</i>	<i>kr. 4.500,- pr. år</i>
<i>Brukarar under 67 år</i>	<i>kr. 5.500,- pr. år</i>
<i>Blinde/sterkt svaksynte (under visus 0,1)</i>	<i>kr. 7.500,- pr. år</i>
<i>Rullestolbrukarar med manuell rullestol</i>	<i>kr. 7.500,- pr. år</i>
<i>Rullestolbrukarar med elektrisk rullestol eller som treng spesialbil</i>	<i>kr. 9.500,- pr. år</i>

Som elektrisk rullestol i denne samanheng vert ikkje å rekna «overbygde rullestolar», permobilar eller scootere.

Brukarar som bur meir enn 20 km frå næraste servicesenter (post/butikk etc) får eit tillegg på kr. 1.000,- pr. år.

For ektepar/sambuarar som begge er godkjente brukarar av ordninga vert kvotane redusert med 25 % i forhold til det vedkommande ville hatt krav på etter reglane ovanfor.

Godkjente brukarar med tilgang på bil i husstanden får redusert kvoten sin med 25 %.

Kvotereduksjonen gjeld ikkje blinde/sterkt svaksynte eller rullestolbrukarar.»

For å bli kategorisert som rullestolbrukar i forhold til retningslinjene, meinast at ein må vera avhengig av rullestol når ein ferdast utandørs. Overbygde rullestolar, permobilar eller scootere tildelt av hjelpemiddelsentralen vert ikkje å rekna som elektrisk rullestol. Dette er kjøretøy til bruk over lengre avstandar. Personar som brukar desse kjøretøya er ikkje avhengig av rullestol for å ferdast utandørs. Dei kan som oftast ferdast utandørs utan rullestol, men er avhengig av denne type rullestol når dei skal ferdast over lengre avstandar.

Ektepar/sambuarar som begge er godkjente brukarar av ordninga får kvotane redusert med 25 %. Grunnen til dette er at kvar TT-brukar kan utan meirkostnad ha med ein følgjeperson. TT-brukaren og følgjepersonen vert rekna som ein passasjer.

Når det gjeld 4. punktum i noverande retningslinjer: «*Brukarar som fell inn under punkt 5 c - varierende satser*» foreslår ein at dette punktet vert endra til: «*Rullestolbrukarar med elektrisk rullestol eller som treng spesialbil kr. 9.500,- pr. år.*» Denne endringa er berre ein stadfesting av ein fast praksis med eit kvotebeløp som har vore over lengre tid.

Til retningslinjene punkt 10: Arbeidskjøring:

Punkt 10: I retningslinjene for transportordninga som gjeld arbeidskjøring heiter det at:

«Arbeidstakarar som har tilrettelagt arbeid:

Personar som deltek i eit varig tilrettelagt arbeid, og som samstundes mottar uførestønad, som treng særskilt tilrettelagt transport til og frå arbeid kan søkje om stønad til slik transport.

Det blir kravd eigenandel ved transporten.»

Personar med varig tilrettelagt arbeid i verksemdar kan etter søknad få innvilga arbeidskjøring. Ved utgangen av april månad 2014 var det ca 200 personar som hadde tilrettelagt skyss. Tilbod om arbeidskjøring gjeld mellom heim og arbeidsstad, for inntil 5 arbeidsdagar i veka. For å kunne søkje om arbeidskjøring må ein vere godkjent TT-brukar. Søkjaren må ha varige forflytningsvanskar som medfører at ein ikkje kan reise til og frå arbeidet med vanleg rutegåande transportmiddel. Reisa må føre til så store belastningar at det ikkje er rimeleg å krevje at ein skal nytte rutegåande transportmiddel. Ein fell utanfor ordninga dersom ein har fått bil gjennom folketrygda. Søkjaren må vera varig uføretrygda.

Det er eit vilkår at arbeidet må vera i ei bedrift som har godkjente VTA-arbeidsplassar. Varig tilrettelagt arbeid (VTA) er ein tidsubegrensa arbeidsaktivitet for personar med varig uføretrygd og som har behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging. Verksemda skal tilby deltakarane arbeidsoppgåver tilpassa den einskilde si arbeidsevne. Arbeidet skal bidra til å utvikle ressursar hos deltakarane gjennom kvalifisering, tilrettelagte arbeidsoppgåver og tett oppfølging.

Der finns og ei statleg ordning (NAV) med Arbeids- og utdanningsreiser. Dersom ein har varig forflytningsvansker og ikkje kan reise til og frå arbeids- eller utdanningsstad med offentlege transportmidlar, kan ein søkje om støtte til arbeids- og utdanningsreiser. Ordninga inneber at ein kan få transport med drosje til og frå arbeid eller skule. Ordninga er lokalisert til NAV i Oppland. I motsetning til ordninga med arbeidsreiser som er ein del av TT-ordninga, er det her ikkje krav om at ein må vera uføretrygda eller at ein må ha ein VTA-arbeidsplass.